

Çocukluğundan beri çözemediği bilmecesini çözecekti hayatının dağılgan ovasının kuytularında. Issızdı, sessizdi dağılgan ovası.

Köy irisi bir yerdi burası, gelip yerleşmişti işte. Soranlara “daha önce yolunun buradan geçtiğini, burayı pek sevdiğini, uzun zamandır da buraya gelip yerleşmek düşüncesinde olduğunu” söylemişti. Kısa sürede öğrenmişti etrafı. Köyün bir yerlisi olup çıkmıştı. Köyün girişinde yer alan düzlüğün adı dağılgandı, dağılgan ovası derlerdi. İşten güçten vakit bulamayan yerlilerin pek uğramaya zaman bulamadıkları, ıssız, sessiz bir yer. Giderek gününü geçirdiği bir yer olup çıkmıştı.

Havalar da güzelse hardal otlarının üzerine sırt üstü uzanır, birbirine karışmış bin bir çiçeğin kokularını içine çeker, uzaktan geçen kuşların, üşütmeden tatlı tatlı esen rüzgârın sesini dinlerdi. Zaman zaman kadınlı erkekli üç beş arkadaşı gelir, patikadan yokuşu tırmanarak yöreden pek kimseciklerin merak etmediği, uğramadığı sarı mağaraya gelirler, bir süre sonra arkadaşları ayrılır, güneş batarken o da evin yolunu tutardı.

Kim, neyini merak edecekti ki sarı mağaranın. Bu adam işsiz güçsüzün birisiydi, kopuktu, avare adam ne yapar, gününü geçireceği bir yer arar. Bu adam da burada gününü geçiriyordu. Köyde kimi bulacaktı gündüz vakti. O da zamanını böyle geçiriyordu işte... Dağılgan ovasını bir baştan bir başa arşınıyor, sarı mağaraya çıkıyor, akşam olunca dönüp evine geliyordu. İyi de sarı mağaranın yolu dikti, o yolu çıkmak adamın nefesini kesip soluksuz bırakıyordu... Bir iki kez gittin, merakını giderdin, haftada üç dört kez sarı mağaraya çıkmak da neyin nesiydi, hazine filan olmasındı... İş makaraya alanlar da az değildi hani, sarı mağarada bir küp altın bulmuş da kimseciklere çaktırmadan bir küp paraya satmıştı, onunla da bey gibi geçiniyordu. Bir keresinde ayağının kıymetini bilmeyen üç beş it canlı çocuk, mahallede her gün gördükleri adamın sarı mağarada ne işi olduğunu merak edip, onca yokuşu tırmanarak sarı mağaraya çıkmışlar, mağaranın içine bile girmişler de, içerde kuş boklarından başka bir şey görmemişlerdi...

Çocuklar mağaradan ayrılırken onun yanına gelmişlerdi... Hafiften esen akşam esintisi yine coşmuş çiçek kokularını bohçalayıp etraflarında dans etmeye başlamıştı... Çocuklar rüzgârın getirdiği kokuyu içlerine çekmeye doyamıyordu... “Çocuklar” demişti “bir gün bütün yeryüzünde böyle serin rüzgârlar esecek, bütün insanlar bin bir renkli çiçeklerin mest edici kokularını içlerine çekecekler”... Çocuklar pek bir şey anlamamışlardı ama birbirlerine bakarak gülümsemişlerdi.

Mahalleye gelince çocukların en küçüğü, marketin önünden geçerken avazı çıktığı kadar bağıırıyordu, “bir gün bütün yeryüzünde böyle serin rüzgârlar esecek, bütün insanlar bin bir renkli çiçeklerin mest edici kokularını içlerine çekecekler”... Diğer çocuklar koro halinde tekrarladılar: “ Bir gün bütün yeryüzünde böyle serin rüzgârlar esecek, bütün insanlar bin bir renkli çiçeklerin mest edici kokularını içlerine çekecekler”... Marketçi çocukların üstüne yürüdü “ ne bağıırıyorsunuz lan piçler”... Küfür edip kaçtı çocuklar. Vergi dairesinde çalışan bir bayan memur yan yan baktı marketçiye, küçük çocuğun saçlarını okşadı... Ahaliye göre akıllarından zoru olduğu kuşkusuz olan çocuklar epeyce eğlence konusu bile olmuştu. Hadi onlar çocuktu, merak etmişlerdi, bir daha kessen o mağaranın yolunu tırmanmazlardı da bu koskoca adamın iki de bir sarı mağarada ne işi vardı... Şu sabi çocuklara bunu sahi bu yaşını başını almış adam mı söylemişti... Uymaya da gelmezdi ki... Sessiz olmasına sessizdi de Jandarma niye iki de bir

muhtara bu adam hakkında bize bilgi vereceksin, kiminle görüşüyor, kim geliyor kim gidiyor her şeyden haberimiz olacak diyor ki... Hani günahını almayalım ama ateş olmayan yerden de duman çıkmaz ki... Anam insanın yaşının büyümesi aklının da büyümesi değildi ki, baksana bir koskoca adamın yaptığına... Yahu canına da mı acımıyorsun be adam...

Dalgın, düşünceli ve tedirgin haliyle, çoğunlukla ovaya giden patikada yanından geçenleri görmezdi bile. Gerçi yörenin ahalisi onun bu halini kanıksamış, alışmışlardı. Geçimini sağlayacak kadar için beşin ötesinde bir miras yedi olup olmadığını kimse bilmese de şu sarı mağarada bulunduğu hazinenin parası da bitip tükenecek gibi değildi hani. İyi de bu adamı tanıdıkları günden beri hiç de zenginler gibi yiyip içmemiş, giyini kuşanmamıştı ki. Kendine özgü davranışları, kişiliği, hırpani kılığı ile sanki Hintli gezginlerden de bir farkı yoktu. Öyle parayla pulla da pek işi de yoktu. Kapısına geleni eli boş gönderdiğine kimse tanık olmamıştı. Allahı var, iyi olmasına çok iyi bir adamdı, lakin iki yıldır yıldır tanıdıkları bu adamın kim olduğu, neci olduğu köy sakinlerinin meçhuliydi. Alışlagelen günlük yaşamın sınırları çizilmiş, kuralları konmuş tarzı ona göre değildi. Zamanının ve çağının ötesinde bir adam... Zaman zaman etrafın güya şakayla karışık laf sokuşturmalarına gülerek karşılık verir, çeker giderdi. Gülümsemesi dudaklarından eksik olmazdı da şimdiye kadar kimseyi kırdığına da tanık olunmamıştı. Bu adam da olmasa neredeyse kadınlı erkekli semt sakinleri sohbet, dedikodu konusu bulamayacaklardı. Seçimlerde hangi partiye oy verirdi, hangi tarikattandı, bırakın günlük ibadetleri cuma namazlarında bile bir kez olsun cemaatle namaz kıldığını, alınının secdeye değdiğini de kimse görmemişti. Yalnız bir kez Cuma namazı çıkışında cemaatin sübhaneke boncuğu gibi arkasına düşüp merasimle yürünen o dar yolda topal derviş, müritlerine karizmasını göstermenin tam fırsatı olduğuna inanmış olmalı ki, bastonuna dayanarak belini doğrultmuş, sorguya çekercesine "bu köye geleli kaç kere camiye geldin" demesiyle, topal dervişe "siktir git kümes hırsız şarlatan" demesiyle ortalık buza kesmişti. Topal dervişin gençliğinde komşuların kümesinden tavuk, horoz, bulamadı yumurta çaldığını bir sohbet esnasında muhtar anlatıvermişti. Giderek yaklaşmışlar, iyi arkadaş olmuşlardı muhtarla. Topal dervişe göre muhtar zaten beynamazın biriydi, arkadaşı da öyle. Tanrı taksiratlarını affetsindi.

Gün geçtikçe etrafı kalabalıklaşıyordu, neredeyse evinde akşamları misafirleri eksik olmuyordu. Zaman zaman dışardan gelen kızlı erkekli misafirleriyle köylüler kaynaşmışlardı. Dışardan gelen misafirlerden erkek olanı iç hastalıkları doktoru, kadın dış doktoruydu. Ayda bir gün köyde hastalık taraması yapılır, hastalar tedavi edilir, hastaların iğne ilaçları ücretsiz karşılanırdı. Köydeki yaşama ayak uydurmuş, tarlaya bağa bile gidip gelir olmuştu. Av elbiselerini giyerler, kırma tüfeği omuzlarına atıp ava çıkarlar, güzergâhları üzerindeki köylere uğrarlar, av partilerinin bir hafta, on gün sürdüğü olurdu.

Jandarmaların muhtarı ziyaretleri sıklaşır oldu. Bu adamın kim nesi, neyin fesi olduğu tespit edilip Jandarmaya bildirilecekti, üstelik bu muhtarın da muhtarlık göreviydi. Adı neydi, nereliydi, anası babası kim, neyle geçiniyordu... Gelenler kimlerdi? Muhtar istifa etmekte kararlıydı, Jandarma komutanına çıktı. Ben sizin muhbiriniz değilim, kendinize başka birini bulun... O akşam muhtar konuyu açtı, istifa edecekti. Birbirlerinin gözlerine baktılar, muhtar evet onayını beklemiş, umduğu cevabı alamamıştı. Anladım dedi muhtar, istifa etmekten vazgeçti.

O akşam muhtara halletmesi gereken birkaç işi için sabah Ankara'ya gideceğini ve şayet birkaç gün içinde dönmezse merak etmemesini istedi. Çok ihtiyaç olmazsa aranmayacaktı, çok acil bir durum olursa şu telefon numarasına haber bıraksındı, kendisi arardı.

Bir hafta on gün geçmesine karşın dönmemişti. Köylüler merakta kalmışlardı, ortada yoktu, neredeydi, aşında bir iş varsa el birliği ederler, zorluğunun üstesinden gelirlerdi. Muhtar yana yakıla yeminleri dikip dikip atıyordu, onun da haberi yoktu, aramamıştı da, sadece Ankara'ya işi

için gittiğini söylemişti. Gidiş o gidiş, ne arayan olmuştu, ne soran... Sabaha karşı radyolardan “emir komuta içinde devraldık yönetimi”. Sıkıyönetim ilan edilmişti.

Komşu köylerden öğretmenler de tedirgin olmuşlardı, iyi şeyler olmuyordu. Birkaç öğretmen, filanca köylerin muhtarları soruya çekilmişti, falakadan geçirilmişlerdi, ha bire onu soruyorlardı. Onun selam verdiği herkes sorguya alınıp günlerce tutuluyordu. Kimse hakkında bir şey bilmiyordu, bilseler vallahi de billahi de hepsini söylerlerdi de bilmiyorlardı işte... Demek bildikleri isim de onun ismi değildi...

Muhtarın tedirginlikten sinirleri bozulmuştu... Verilen telefonda arandı... Muhtarlığın telefonu çaldı, arayan oydu. “İyi şeyler olmuyor” dedi. Nihayet “gel bakalım muhtar” dediler... Sorgu, sual... Hadi diğerleri bir şey bilmiyorlardı ama muhtar senin yakın arkadaşındı, ulan orospu Çocuğu muhtar sen de mi bize lolo çekiyorsun, senin en yakın arkadaşın, sen nasıl bilmezsın... Bunların hepsi yalan söylüyor, hepsi her şeyi biliyor.

Söyle bakalım muhtar, hiç olmazsa onun adını gizleme... Biz her şeyi biliyoruz ama senin bize doğru mu yalan mı söylediğini kontrol ediyoruz. Muhtar bildiği ismini söyledi. Sorgucu çıldırmanın eşiğindedeydi, ağzına gelen postal darbesinin kırdığı dişlerini tükürürken öksürdü, ağzından akan kan etrafa yayıldı. Belli belirsiz bir sesle “ gün ola harman ola” diyebildi... Geleceğini biliyorlardı sanki. Günlerce geceli gündüzlü pusu kuruldu. Gece birkaç arkadaşıyla birlikte sarı mağaraya girişleri görüldü. “Girsinler” dedi yetkili olanı... Teksir makinesi, bildiriler mağaranın ağzından aşağı atıldı, sonra teker teker kendileri atlamaya başladılar. Üç kişiydiler, hiç biri toprağa canlı düşmedi.

Üçünü de köy mezarlığında yan yana toprağa verdiler.

Hastaydı muhtar. Yakın arkadaşlarıyla mezarlığa geldi... Marş söyleyelim dediler.

“Sessizlik” dedi muhtar, onlar dönünceye kadar sessizlik...